

1. Inleiding

Hierbij ontvangt u het voorstel voor de regionale vervolgaanpak vsv en jongeren in een kwetsbare positie. U wordt later geïnformeerd over de vsv aanpak voor individuele onderwijsinstellingen (vsv-indicator, prestatiesubsidie, nieuwe doelstelling). Het uitgangspunt voor de periode vanaf '16/17 is dat we vol doorgaan met de aanpak van vsv en daarbij de groep kwetsbare jongeren mee nemen. We behouden succesfactoren als het vsv-programma, bestuurlijk commitment en transparantie over de resultaten. Tegelijk is blijvende aandacht nodig en streven we naar een sluitend vangnet. Ons plan voor de regionale vsv-aanpak en een sluitend vangnet voor kwetsbare jongeren bevat:

- § 2: uitbreiden doelgroep en taak van RMC;
- § 3: regionale samenwerking vsv en kwetsbare jongeren;
- § 4: een sluitend regionaal vangnet;
- § 5: gelijktrekken van de arbeidsmarkt- en RMC-regio's
- § 6: voortzetten nauwe betrokkenheid OCW
- § 7: voortzetten en herverdelen financiële middelen en verantwoording

2. Uitbreiden doelgroep en taak van RMC

We onderscheiden vijf doelgroepen waar RMC (en leerplicht indien van toepassing) zich in de toekomst op moet richten. Dit omvat zowel de reguliere vsv-doelgroep als kwetsbare jongeren. Van die laatste groep valt een deel al onder de taak van RMC; een ander deel is nog niet in beeld.

1. Jongeren uit pro en vso van 16-23 jaar: ca. 20.000 (*deels nieuw, deels meer aandacht*);
2. Kwetsbare jongeren in vmbo-bb, leerwerktrajecten, entreeopleiding en mbo niveau 2: ca. 30.000 leerlingen (*aanpak voortzetten*);
3. Studenten in mbo niveau 3 en 4: ca. 286.000 (*aanpak voortzetten*);
4. Jongeren die al uitgevallen zijn: de oude vsv'ers: ca. 100.000 jongeren (*intensiveren*);

Ad 1: RMC-wetgeving aanvullen met monitoring van pro en vso leerlingen vanaf 16 jaar

- De minister heeft in de brief over jongeren in een kwetsbare positie (2014) aangekondigd RMC als vangnet te zien voor pro/vso leerlingen die tussen wal en schip raken. RMC heeft reeds een taak v.w.b. leerlingen uit pro en vso van 18 -23 jaar, maar vervult deze niet altijd.
- We stellen voor om enerzijds de inzet van RMC op jongeren uit pro- en vso van 18+ te verstevigen en anderzijds daar jongeren uit pro- en vso- vanaf 16 jaar aan toe te voegen.
- We stellen voor dat RMC al deze jongeren monitort. RMC beschikt nog niet over de gegevens van de pro- en vso-leerlingen die het onderwijs hebben verlaten. Door de uitbreiding mogen zij die wel inzien, zodat RMC op het moment dat een jongere zonder startkwalificatie het onderwijs verlaat, kan zien of deze jongere werkt, onderwijs volgt of een uitkering heeft. En daarop gerichte begeleiding toepassen. Op dit moment vervullen pro- en vso-scholen al een belangrijke taak in de nazorg van hun leerlingen door ze te begeleiden naar een vervolgopleiding of werk.
- We willen dat RMC het voortouw neemt bij het maken van regionale afspraken, wanneer de pro- of vso-school niet meer vanzelfsprekend de nazorgbegeleiding op zich neemt. Dan zijn regionale afspraken nodig over wie deze jongeren begeleidt. Ook hier is preventie van belang: als al vroeg blijkt dat leerlingen moeite krijgen met de overstap naar vervolgonderwijs of werk, moeten preventieve maatregelen genomen kunnen worden.
- De pro- en vso-leerlingen die de overstap gaan maken naar het mbo, komen met het wetsvoorstel '1 april aanmelding en toelatingsrecht tot het mbo' al in beeld: hiermee wordt een plicht tot gegevensuitwisseling over overstappers geïntroduceerd. Met bovenstaand voorstel ontstaat op één centrale plek in de regio een compleet beeld van alle pro- en vso-leerlingen.

Ad 2: In blijven zetten op vmbo-bb, leerwerktrajecten, entreeopleiding en mbo niveau 2

- Deze jongeren zijn tot hun 18e leer- en kwalificatieplichtig en behoren daarmee tot de taak van leerplicht. RMC richt zich reeds op de 18+ jongeren uit de entreeopleiding en mbo niveau 2: we vragen alleen onverminderde aandacht. Met name jongeren uit vmbo-bb en lwt die gediplomeerd het vmbo verlaten, lopen, wanneer niveau 2 toch te moeilijk blijkt, risico om uit te vallen omdat de entreeopleiding alleen toegankelijk is voor ongediplomeerde jongeren.

Ad 3: Studenten in mbo niveau 3 en 4 blijven volgen

- Ondanks de versterkte aandacht voor jongeren op de lagere onderwijsniveaus (kwetsbare jongeren), is onverminderde aandacht van leerplicht en RMC nodig voor studenten in niveau 3 en 4. In absolute aantallen vindt veruit de meeste uitval plaats in deze niveaus.

Ad 4: Meer inzet voor oude vsv'ers samen met de minister van SZW

- RMC heeft zich, met succes, de afgelopen jaren voornamelijk gericht op preventie van uitval en het terug naar school begeleiden van nieuwe vsv'ers. Daardoor was minder capaciteit beschikbaar voor de jongeren die in eerdere jaren zijn uitgevallen (oude vsv'ers tot 23 jaar). Dit zijn er nu zo'n 100.000.
- We stellen voor dat de inzet van RMC op de oude vsv'ers wordt geïntensiveerd. Met het project vsv één jaar later hebben we laten zien dat het loont om deze jongeren in beeld te houden en terug te leiden naar school.
- RMC zet zich in voor oude vsv'ers door ze te monitoren en door ervoor te zorgen dat ze terugkeren naar het onderwijs. Een deel van de jongeren is beter op zijn plaats op de arbeidsmarkt. De dienst Werk & Inkomen van de gemeente is in de eerste plaats aan zet voor die groep, maar heeft de hulp van RMC en onderwijsinstellingen hard nodig, bijvoorbeeld om (bbl-) leerwerktrajecten mogelijk te maken.
- Er is dus intensieve regionale samenwerking nodig om de oude vsv'ers op de juiste plek te krijgen. De ministers van OCW en SZW kondigen eind november in een gezamenlijke brief over de aanpak van jeugdwerkloosheid aan welke maatregelen ze voor deze groep gaan nemen.

3. Voortzetten regionaal programma vsv en uitbreiden met kwetsbare jongeren

- Om van de tijdelijke vsv-aanpak structureel beleid te maken wordt in wet- en regelgeving de verplichting vastgelegd dat de onderwijsinstellingen en gemeenten in de RMC-regio met elkaar overleg voeren over de vsv-aanpak en begeleiding van kwetsbare jongeren.
- Dit overleg moet leiden tot gezamenlijke afspraken over te nemen maatregelen (een regionaal programma), door alle partijen ondertekend, met concrete schooloverstijgende maatregelen gericht op de bestrijding van voortijdig schoolverlaten en begeleiding van kwetsbare jongeren. Het bestuurlijk overleg tussen scholen en gemeenten dat tijdens de convenantenperiode werd gevoerd, wordt hiermee voortgezet.
- De regio's blijven ook in de toekomst zelf bepalen welke maatregelen ze inzetten, op basis van een regionale probleemanalyse. Het regionaal programma wordt gezamenlijk opgesteld door de RMC-contactgemeente, mbo-instellingen en vo-scholen. Ook pro- en vso-scholen kunnen daarbij betrokken worden. Het is de verwachting dat een programmaregisseur aangewezen wordt die dit programma samen met de RMC-contactgemeente opstelt.
- De RMC-contactgemeente heeft een centrale rol: jaagt het nemen van maatregelen aan, monitort deze en is een belangrijke speler als het gaat om het bestrijden van verzuim.
- Regio's krijgen ook in de vervolgaanpak regionale middelen voor de uitvoer van de maatregelen, zowel voor vsv als voor kwetsbare jongeren. Deze moeten worden ingezet voor schooloverstijgende maatregelen, zoals aanpak van de uitval rond de overstap. De middelen kunnen niet meer worden aangewend voor het verbeteren van de situatie op een individuele instelling zelf. Het uitgangspunt is namelijk dat scholen en instellingen de basis op orde hebben, zoals goed onderwijs, gedegen verzuimbeleid, LOB. Om dit te verbeteren, kunnen ze uiteraard wel middelen uit de lumpsum of uit de prestatiemiddelen inzetten.
- Voorwaarde voor het ontvangen van de regionale subsidie (en de prestatiesubsidie voor instellingen, want ook daar gaan we mee door), is het aangesloten zijn bij een regionaal overleg en opstellen van een regionaal programma.
- Bij het vormgeven van hun regionale maatregelen moeten de partijen rekening houden met de vertaling van de afspraken die worden gemaakt in de landelijke code of conduct naar aanleiding van het wetsvoorstel over o.a. vroege aanmelddatum in het mbo en toelatingsrecht. In aanvulling op de maatregelen uit dit wetsvoorstel is het de bedoeling dat VNG, MBO Raad, VO-raad, PO-Raad en Ingrado samen landelijke afspraken maken over hoe de ketenpartners hun verantwoordelijkheden op elkaar afstemmen. Dit leidt tot een soort gedragslijn die wordt vastgelegd in de vorm van een code of conduct.

4. Een sluitend regionaal vangnet voor kwetsbare jongeren

- Voor een sluitend regionaal vangnet is méér nodig, namelijk samenwerking met partijen uit andere domeinen. Op regionaal niveau zijn reeds verschillende plannen opgesteld, o.a.: vsv-

programma, plan aanpak jeugdwerkloosheid, ondersteuningsplan samenwerkingsverband passend onderwijs vo en gemeenten. We willen geen verplichting opleggen om nóg een plan te schrijven, speciaal voor kwetsbare jongeren.

- In plaats daarvan willen we de wettelijke plicht opnemen dat partijen die betrokken zijn bij de ondersteuning van kwetsbare jongeren, jaarlijks bestuurlijk overleg voeren. Het doel hiervan is om vast te stellen waar de ondersteuning nog niet goed aansluit en afspraken te maken over het opvullen van die gaten.
- De verantwoordelijkheid voor het organiseren van dit bestuurlijk overleg komt bij (de verantwoordelijk wethouder voor) RMC te liggen. Deze heeft reeds een coördinerende rol in de vsv-aanpak en moet voor een netwerk zorgen dat jongeren naar werk of onderwijs begeleidt.
- Het grote aantal betrokken partijen maakt het maken van bestuurlijke afspraken complex. Voor enkele partijen moet nog worden uitgezocht in welke mate betrokkenheid het vangnet sluitend maakt. Ons voorstel is daarom om gefaseerd te werk te gaan:
 - *Korte termijn: RMC, arbeidsmarktregio, mbo's en samenwerkingsverband pass. onderwijs*
In eerste instantie gaat het om verbinding van het regionaal programma vsv en kwetsbare jongeren, het plan van aanpak jeugdwerkloosheid en het ondersteuningsplan van de samenwerkingsverbanden passend onderwijs vo en gemeenten.
Het gaat om het maken van afspraken over welke partij op welk moment voor welke jongere verantwoordelijk is en welke ondersteuning de jongere krijgt.
De volgende partijen zitten dan aan tafel:
 - De verantwoordelijk wethouder namens de RMC-contactgemeente;
 - De verantwoordelijk wethouder namens de arbeidsmarktregio;
 - Een bestuurder van iedere mbo-instelling in de RMC-regio;
 - De bestuurders van de samenwerkingsverbanden passend onderwijs voor het vo in de RMC-regio.
 - *Lange termijn: Jeugdzorg, partijen uit justitiële keten*
We gaan verkennen in welke mate aansluiting zinvol is van:
 - Gemeentelijke afdelingen voor jeugdzorg en WMO: Voor de instelling is het lastig om met alle gemeenten waar hun studenten wonen afzonderlijk afspraken over de zorgondersteuning op school te maken. Gemeenten bepalen hun eigen jeugdzorgbeleid. Voor de zorgondersteuning van 18+ vervullen gemeenten in het kader van de WMO een rol, maar geven daar op hun eigen manier invulling aan, wat het maken van afspraken bemoeilijkt.
 - Partijen uit de justitiële keten (veiligheidshuizen, veiligheidsregio's): Samenwerking met partijen uit de justitiële keten is op meerdere punten relevant. Er bestaat overlap tussen de doelgroepen en het onderwijs is een van de plekken waar signalen van escalatie duidelijk zichtbaar worden. Zo kent de vsv-aanpak raakvlakken met de risicogerichte aanpak van probleemjongeren door VenJ. Een ander raakvlak vormen jongeren die uit de JJI's stromen nadat hun behandeling en straf erop zit, en voor een succesvolle re-integratie moeten kunnen instromen in het onderwijs. Daarom is het van belang dat de betrokken partijen informatie en signalen uitwisselen over deze jongeren. Deze signalen moeten tijdig worden herkend, opgepakt en gedeeld met de juiste partijen.

5. Gelijkschakelen RMC- en arbeidsmarktregio's

We stellen voor om de regio-indeling van de 39 RMC-regio's gelijk te schakelen aan die van de 35 arbeidsmarktregio's. Dat bevordert het maken van regionale afspraken over arbeidstoeleiding van kwetsbare jongeren en voortijdig schoolverlaters. Er bestaat namelijk overlap tussen de indeling van de arbeidsmarkt- en RMC-regio's, waardoor het vaak voorkomt dat een gemeente in het kader van voortijdig schoolverlaten met een paar andere gemeenten om tafel zit dan wanneer afspraken over de bestrijding van jeugdwerkloosheid moeten worden gemaakt. Als dezelfde gemeenten met elkaar samenwerken beide gebieden, zal dit de samenwerking aanzienlijk vergemakkelijken.

6. Betrokkenheid OCW

OCW blijft de regionale samenwerking actief ondersteunen, door de regionale partners te faciliteren met financiële middelen, cijferproducten en advisering door de mbo-accountmanagers. Momenteel verkennen we hoe we de cijferproducten nog beter kunnen afstemmen op de behoefte van de regio.

7. Financiën en verantwoording

OCW wil de regio's met dezelfde financiële middelen blijven ondersteunen als tijdens de convenantenperiode, maar de onderlinge verdeling van de middelen aanpassen.

RMC-middelen

- In de huidige aanpak worden de middelen voor het regionaal programma vsv (programmagelden) in de G4-regio's verstrekt aan de contactgemeenten en in de overige 35 RMC-regio's aan de contactscholen. Dit onderscheid willen we opheffen.
- In alle 39 regio's zal een deel van de middelen voor het regionaal programma (voorheen programmagelden genoemd) voortaan via de RMC-contactgemeente lopen. Het doel en inzet van de middelen blijft onveranderd - namelijk het nemen van schooloverstijgende maatregelen - echter de kassier wordt de contactgemeente.
- Deze blijven nadrukkelijk ook inzetbaar voor de schooloverstijgende voorzieningen voor en door instellingen en scholen, niet alleen van de gemeente.
- Met de herverdeling van de middelen benadrukken we de noodzaak dat de RMC-contactgemeente en onderwijsinstellingen overleg voeren over de inzet van de regionale vsv-middelen die ze beiden beheren. De RMC-contactgemeente en de scholen stellen samen het regionaal programma vsv op en besluiten dus samen over de inzet van de middelen.
- Een andere reden voor de herverdeling is allereerst dat we de taak van RMC uitbreiden en ten tweede de afgelopen jaren hebben geconstateerd dat een substantieel deel van de programmagelden werd ingezet voor en door RMC. RMC vervult namelijk steeds meer preventieve taken in de regionale bestrijding van voortijdig schoolverlaten.
- OCW blijft RMC financieel ondersteunen met een specifieke uitkering uit het Gemeentefonds. Deze uitkering bedraagt momenteel € 32,6 mln. per jaar en wordt door de toevoeging van de programmamiddelen (€ 19,2 mln.) verhoogd naar € 51,8 mln.

Subsidie naar contactscholen voor schooloverstijgende maatregelen

- OCW blijft de contactscholen subsidie verstrekken waarmee de instellingen in de regio schooloverstijgende maatregelen kunnen blijven nemen. Onderwijsinstellingen moeten zich in ieder geval blijven richten op overbelaste jongeren (plusvoorzieningen). De plusvoorzieningen worden met deze middelen dus geborgd. De contactschool wordt door de onderwijsinstellingen in de regio aangewezen om de subsidie aan te vragen, beheren en verantwoorden. OCW vraagt geen verdere verantwoordingsinformatie.

Tijdelijke decentralisatie uitkering G4

- De afgelopen jaren is bovenop het totaalbedrag dat voor de programmagelden beschikbaar was tijdelijk een extra bedrag aan de G4 gemeenten verstrekt, in de vorm van een decentralisatie uitkering. Het niet gebruikte deel van de prestatiesubsidie voor vo en mbo is gebruikt om die uitkering te bekostigen. Deze tijdelijke uitkering komt te vervallen.
- We baseren de verdeling van de verhoging van de RMC-uitkering over de 39 regio's op de huidige verdeling van de programmagelden tussen de G4-regio's en de andere regio's.

